

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 393/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ČERNOBÝ KOTÍK], [REDAKČNÝ ČERNOBÝ KOTÍK], [REDAKČNÝ ČERNOBÝ KOTÍK], [REDAKČNÝ ČERNOBÝ KOTÍK], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 66/2020 zo 16. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ČERNOBÝ KOTÍK] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 66/2020 zo 16. júna 2020 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) je na podklade obžaloby prokurátora Krajskej prokuratúry v Trnave zo 14. januára 2020 vedené pod sp. zn. 4 Tk 1/2020 trestné stíhanie proti sťažovateľovi a ďalším spoluobžalovaným pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 2 písm. c) a e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Sťažovateľ je stíhaný väzobne, kde o ponechaní sťažovateľa vo väzbe aj po podaní obžaloby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu z 23. januára 2020 v spojení s uznesením krajského súdu zo 6. februára 2020. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 28. apríla 2020 rozhodol okresný súd uznesením z 12. mája 2020, ktorým žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a zároveň podľa ustanovení § 80 ods. 1 písm. c)

a ods. 2 Trestného poriadku rozhodol o nenahradení väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. O sťažnosti sťažovateľa uplatnenej proti uvedenému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu rozhodol krajský súd namietaným uznesením tak, že sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na výnimočnosť a krajnosť inštitútu väzby ako opatrenia výrazne zasahujúceho do osobnej slobody jednotlivca a je toho názoru, že konajúce súdy vo svojich väzobných rozhodnutiach nikde *expressis verbis* nehodnotia legitímnosť súčasného väzobného stíhania sťažovateľa v kontexte celkovej dôkaznej situácie takým spôsobom, že by dali jasný odkaz, z akých konkrétnych okolností pramení dôvodnosť podozrenia zo spáchania vyšetrovanej trestnej činnosti ako základný (materiálny) predpoklad väzby sťažovateľa.

4. V ďalšom bode ústavnej sťažnosti predostiera sťažovateľ argumentáciu o prietáhoch pri prejednávaní samotného merita jeho trestnej veci, kde v konkrétnosti poukazuje na skutočnosť, že sa hlavné pojednávanie vo veci uskutočnilo až s odstupom troch mesiacov od právoplatnosti väzobného rozhodnutia o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby. Sťažovateľ na tomto mieste namieta obhajobu konajúcich súdov, ktoré za objektívny dôvod odročenia určeného termínu hlavného pojednávania (9. apríl 2020) označili režimové opatrenia súvisiace s pandémiou vírusu COVID-19. Sťažovateľ, argumentujúc dôvodovou správou k relevantnej právnej úprave, prezentuje názor, že za dodržania potrebných hygienických opatrení bolo možné aj napriek označenej situácii hlavné pojednávanie vykonať, prípadne bolo možné využiť alternatívu vykonania pojednávania formu tzv. telemostu. Na tomto mieste sťažovateľ svoje stanovisko uzatvára konštatovaním, že súdy vo väzobných veciach nemali zákonnú legitimitu ospravedlňovať svoju nečinnosť označenými okolnosťami, teda pandemickými opatreniami. Za pokračujúce prietahy tiež sťažovateľ považuje situáciu, keď hlavné pojednávanie nariadené k nasledujúcemu termínu 26. mája 2020 bolo po prečítaní obžaloby prokurátora opätovne odročené k dátumu 5. jún 2020 z dôvodu potreby oboznámenia sa obhajoby s dôkazom – znaleckým posudkom predloženým prokurátorom dodatočne, až po podaní obžaloby.

Sťažovateľ je toho názoru, že takto uskutočnené pojednávanie malo iba formálny charakter, keďže nebolo pripravené na takej úrovni, aby sa mohlo vo veci riadne konať.

5. Sťažovateľ tiež namieta, že k pried'ahom došlo aj v procese rozhodovania o väzbe, teda o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, keď rozhodovanie trvalo podľa jeho vyjadrenia takmer dva mesiace.

6. Napokon sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera tvrdenie o porušení jeho práva na obhajobu, keďže mu bola podľa jeho vyjadrenia odobratá možnosť vyjadriť sa k písomnému stanovisku protistrany – prokurátora. Sťažovateľ na tomto mieste vysvetľuje, že po prijatí prvostupňového rozhodnutia okresného súdu z 12. mája 2020, ktorým bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá, mu bolo zo strany okresného súdu 15. júna 2020 doručené vyjadrenie prokurátora k ním uplatnenej sťažnosti s možnosťou zaujať stanovisko k tomuto vyjadreniu prokurátora v lehote desiatich dní od doručenia predmetnej výzvy. Sťažovateľ dôvodí, že svoje stanovisko k vyjadreniu prokurátora okresnému súdu doručil 16. júna 2020, avšak o uplatnenej sťažnosti rozhodol krajský súd namietaným uznesením toho istého dňa, pričom v rozhodnutí uviedol, že sa k vyjadreniu prokurátora protistrana ku dňu konania neverejného zasadnutia krajského súdu nevyjadrila.

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol v jeho veci nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu, predmetné rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie všetkých svojich označených práv namietaným uznesením krajského súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa uplatnená proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu okresného súdu, ktorý zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a súčasne nenahradil väzbu sťažovateľa miernejším opatrením – dohľadom probačného a mediačného úradníka. V ústavnej sťažnosti tiež sťažovateľ predostiera námietku porušenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí, ktorú, vychádzajúc z obsahu petitu ústavnej sťažnosti (kde ako porušovateľa namietaných práv označuje krajský súd a ním vydané namietané uznesenie), smeruje voči druhostupňovému väzobnému rozhodovaniu krajského súdu.

13. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

15. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy,

podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

16. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo, resp. nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby vyhovené, alebo či mala byť väzba sťažovateľa nahradená alternatívnym opatrením. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (ktorú prezentuje sťažovateľ aj v ústavnej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či krajským súdom prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu.

17. Súдне preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie, týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby, musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité

odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

18. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 13 až 17 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

19. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia okresného súdu (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020). Z odôvodnenia oboch rozhodnutí vyplýva, že sa konajúce súdy v prvom rade vyjadrili k splneniu materiálnej podmienky väzby sťažovateľa, teda k existencii podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú bola na sťažovateľa podaná obžaloba, pričom dospeli k záveru, že je existencia takéhoto podozrenia dostatočne podporená vykonaným dokazovaním, predovšetkým výpoveďami dvoch špecifikovaných spoluobžalovaných a tiež výsluchmi viacerých svedkov. K väzobnému dôvodu, ktorý bol v prípade sťažovateľovho väzobného stíhania ustálený, teda k preventívnej väzbe podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, konajúce súdy uviedli, že doterajšie výsledky dokazovania nasvedčujú tomu, že sťažovateľ sa mal tzv. drogovej trestnej činnosti dopúšťať po dlhšiu dobu, nepretržite a táto činnosť mala byť podstatným zdrojom jeho príjmov, keďže dostatočnými legálnymi príjmami nedisponoval. Tieto skutočnosti spolu s okolnosťou pevne vytvorenej siete zdrojov, ktoré mali umožňovať sťažovateľovi páchanie trestnej činnosti, viedli konajúce súdy k záveru o reálnej hrozbe pokračovania v danej trestnej činnosti v prípade ponechania sťažovateľa na slobode.

20. Z odôvodnenia namietaného uznesenia tiež vyplýva, že sa krajský súd s argumentáciou sťažovateľa o priet'ahoch pri prejednávaní jeho trestnej veci nestotožnil. Krajský súd v tomto smere dôvodil, že sťažovateľ je vo väzbe od 16. júna 2019, avšak s prihliadnutím na charakter a rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti (sedem obžalovaných osôb) sa mu doterajšia celková dĺžka väzby sťažovateľa nejaví neprimeraná. Krajský súd ďalej uviedol, že obžaloba vo veci sťažovateľa bola podaná 14. januára 2020 a prvý termín hlavného pojednávania bol určený s odstupom troch mesiacov, čo hodnotil krajský súd ako primeranú dobu odôvodnenú potrebou dôkladného naštudovania veci. Krajský súd tiež akceptoval dôvod odročenia prvého termínu pojednávania a kvalifikoval ho ako dôvod objektívny, keďže sa stotožnil s názorom okresného súdu, ktorý v rámci režimových opatrení prijatých v súvislosti s pandemickou situáciou vyhodnotil vykonanie hlavného pojednávania v trestnej veci sťažovateľa ako rizikové, a preto určený termín odročil k nasledujúcemu dátumu (26. mája 2020). Okresný súd a krajský súd spomenuté riziko zdôvodnili prítomnosťou väčšieho počtu osôb vzhľadom na skupinový charakter prejednáwanej trestnej veci, pričom súčasne vylúčili možnosť využitia bezpečnej alternatívy – telemostu, a to s prihliadnutím na procesnú situáciu vo veci, vyžadujúcu si dodržanie zásady bezprostrednosti (vzájomne protichodné stanoviská spoluobžalovaných, indikujúce potrebu ich osobného vypočutia). Rovnako postup okresného súdu, ktorý po vykonaní pojednávania 26. mája 2020 toto opätovne odročil na účel oboznámenia sa obhajoby s dôkazmi dodatočne predloženými prokuratúrou, nehodnotil krajský súd ako nesústredený postup, dôvodiac tým, že toto odročenie bolo potrebné v záujme vytvorenia priestoru pre realizáciu práva všetkých obžalovaných na obhajobu. V závere tejto argumentácie krajský súd na dokreslenie celkovej situácie z pohľadu potreby plynulosti a urýchlenosti konania vo väzobnej trestnej veci poznamenal, že od podania obžaloby uplynula doba na prvý pohľad akceptovateľná – päť mesiacov.

21. Ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom stanoviska sťažovateľa zo 16. júna 2020, ktorým sťažovateľ reagoval na vyjadrenie prokuratúry, ktoré táto predložila k sťažnosti sťažovateľa, uplatnenej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že sa obsah dotknutého stanoviska sťažovateľa obmedzuje iba na námietky o neprimeranej dobe rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby,

pričom neobsahuje žiadnu vecnú argumentáciu, týkajúcu sa dôvodnosti sťažovateľovej väzby.

22. Ústavný súd je toho názoru, že tak, ako to vyplýva z odôvodnení väzobných rozhodnutí oboch konajúcich súdov (pozri body 19 a 20 odôvodnenia tohto uznesenia), základná materiálna podmienka väzby sťažovateľa, a to dôvodnosť podozrenia zo spáchania vyšetrovanej trestnej činnosti, je primerane zdôvodnená konkretizáciou doterajších výsledkov dokazovania, majúcich podľa mienky ústavného súdu dostatočnú relevanciu. Ústavný súd v tomto kontexte pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe obvineného/obžalovaného sa nerozhoduje o jeho vine, resp. nevine, ale sa posudzuje len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu skutočnosti zistené k osobe obvineného dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania vyšetrovaného trestného činu, keď hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020). Ďalej tiež ústavný súd uvádza, že ani skutočnosti, ktoré konajúce súdy prezentovali ako dôvody podporujúce preventívnu väzbu, ktorá bola u sťažovateľa ustálená, a ktoré zároveň podľa súdov vylučujú možnosť náhrady väzby sťažovateľa miernejším opatrením (keď v prípade obzvlášť závažnej trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ stíhaný, výnimočné okolnosti požadované v takomto prípade Trestným poriadkom konajúcimi súdmi identifikované neboli), sa nejavia ústavnému súdu ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Rovnako ústavný súd nepovažuje za opodstatnenú tú časť argumentácie ústavnej sťažnosti, v ktorej sa sťažovateľ pokúša prezentovať postup konajúceho súdu vo fáze súdneho konania v jeho trestnej veci ako nesústredený a poznačený extrémnou pasivitou spochybňujúcou v jeho prípade udržateľnosť väzby. Predovšetkým podľa názoru ústavného súdu nemožno doterajšiu dĺžku súdneho konania od podania obžaloby hodnotiť z jednoduchého kvantitatívneho hľadiska (približne päť mesiacov – v čase prijatia namietaného uznesenia) ako extrémnu, a teda neprimeranú. Takisto súvisiacu argumentáciu konajúceho súdu k otázke objektívnych dôvodov odročenia pojednávania v kontexte skutkových okolností prípadu (skupinová trestná činnosť spojená s účasťou väčšieho počtu obžalovaných a ich obhajcov a tiež procesná situácia vylučujúca v záujme rešpektovania požiadaviek

spravodlivého procesu využitie náhradnej alternatívy – telemostu) ústavný súd považuje za logickú a konvenujúcu zmyslu a účelu relevantnej právnej úpravy, ktorou zákonodarca reagoval na vzniknutú pandemickú situáciu.

23. Ústavný súd tak vo všeobecnosti konštatuje, že právne závery odôvodnenia dotknutého väzobného rozhodnutia korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností, významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že relevantným otázkam, formulovaným sťažovateľom, bola v konaní o väzbe sťažovateľa poskytnutá náležitá a presvedčivá odpoveď. Ústavný súd súčasne zastáva názor, že súdmi prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku, týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. Ústavný súd tak uzatvára, že sa krajský súd posúdením sťažovateľovej väzobnej veci zaoberal dostatočne náležite a primerane.

24. Vo vzťahu k obsahu námietky sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu (pozri bod 6 odôvodnenia tohto rozhodnutia) ústavný súd konštatuje, že sa takto predostretá argumentácia sťažovateľa dotýka otázky realizácie a rešpektovania procesnej záruky kladúcej dôraz na zachovanie princípu „rovnosti zbraní“ a z nej vyplývajúcej kontradiktórnosti konania (podobne napr. III. ÚS 402/08). Zásada rovnosti zbraní je jednou z charakteristík širšieho konceptu spravodlivého procesu, ktorý tiež zahrňuje právo, aby trestné konanie bolo kontradiktórne [pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Brandstetter proti Rakúsku, rozsudok z 28. 8. 1991, č. 11170/84]. Európsky súd pre ľudské práva zásadu rovnosti zbraní definuje ako požiadavku, aby každá strana konania mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom na protistranu (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, rozsudok z 18. 2. 1997, č. 18990/91; Foucher proti Francúzsku, rozsudok z 18. 3. 1997, č. 22209/93). Jej cieľom je dosiahnutie „spravodlivej rovnováhy“ medzi stranami sporu (Dombo Beheer B.V. proti Holandsku,

rozsudok z 21. 10. 1993, č. 14448/88). V trestnom konaní nesmie byť postavenie obvineného zreteľne nevýhodné v pomere k obžalobe (Oyston proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutie z 22. 1. 2002, č. 42011/98).

25. Ústavný súd, ktorý v rámci svojej rozhodovacej činnosti judikatúru ESĽP štandardne zohľadňuje, pokiaľ ide o zásadu kontradiktórnosti konania a jej realizáciu v praxi, upozornil aj na riziká spojené s absolutistickým chápaním potreby rovnakého zaobchádzania s účastníkmi konania, a túto potrebu zásada vo všeobecnosti akcentuje. Pokiaľ by totiž chcel konajúci súd do viesť túto potrebu do úplných dôsledkov, musel by považovať za svoju nevyhnutnú povinnosť rozosielanie všetkých na seba navzájom reagujúcich vyjadrení strán až do toho momentu, keď by jedna zo strán možnosť reagovať na vyjadrenie protistrany nevyužila, čo je napr. vo väzobnom konaní, s prihliadnutím na požiadavku urýchleného rozhodovania väzobných vecí, situácia celkom absurdná a neprípustná. Ústavný súd preto judikoval, že zásadu kontradiktórnosti konania nemožno ponímať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, a na základe tohto hodnotenia možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade účastníka konania bola jeho možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená a tým jeho pozícia účastníka konania objektívne oslabená (pozri sp. zn. III. ÚS 392/2018). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preto v sťažovateľovom prípade prihliadol na to, či by stanovisko sťažovateľa k vyjadreniu prokuratúry, ak by bolo krajskému súdu predložené, mohlo ovplyvniť výsledok druhostupňového väzobného rozhodovania. Vychádzajúc zo skutkových okolností uvedených v bode 21 odôvodnenia tohto rozhodnutia (obsah dotknutého stanoviska sťažovateľa sa obmedzuje iba na námietky o neprimeranej dobe rozhodovania o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby, pričom neobsahuje žiadnu vecnú argumentáciu týkajúcu sa dôvodnosti sťažovateľovej väzby), ústavný súd konštatuje, že stanovisko sťažovateľa nemalo žiaden reálny potenciál ovplyvniť výsledok rozhodovania krajského súdu, a teda okolnosť jeho nepredloženia nijako nezúžila možnosť sťažovateľa na účinnú obhajobu vo väzobnom konaní.

26. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1. Ďalej tiež formuluje porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru v rámci uvedeného väzobného rozhodovania. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu ochranu pri pozbavení osobnej slobody z titulu väzby, ktoré zahŕňa požiadavku urýchleného rozhodovania o jej zákonnosti, ako aj právo obvineného nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, II. ÚS 122/2019). Rozhodovacia činnosť ESĽP jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a ods. 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1 a ods. 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Ustanovenie čl. 6 dohovoru pritom predstavuje z hľadiska jeho pôsobnosti, výkladu a aplikácie jeden celok. Procesnoprávne garancie, vyplývajúce z čl. 6 ods. 2 a ods. 3 dohovoru, sa preto tiež týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby. Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné

garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a pod.) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným uznesením krajského súdu, vydaným v rámci väzobného konania (rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu) a obsahom čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru na väzobné konanie, v prípade čl. 5 ods. 3 dohovoru na dotknuté väzobné konanie o žiadosti o prepustenie z väzby, boli sťažovateľom formulované námietky porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru namietaným uznesením krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené.

27. Vo vzťahu k sťažovateľom formulovanej námietke porušenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí, ktorá smeruje (tak ako to je uvedené v bode 12 odôvodnenia tohto uznesenia) proti druhostupňovému rozhodovaniu krajského súdu, je v prvom rade potrebné uviesť, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03, III. ÚS 636/2017, II. ÚS 127/2020).

28. Ústavný súd zistil, že od predloženia kvalifikovaného odôvodnenia uplatnenej sťažnosti sťažovateľa (3. júna 2020) a následného vyjadrenia prokuratúry k podanej sťažnosti sťažovateľa (8. júna 2020), keď bolo pre krajský súd reálne možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti, do dňa doručenia namietaného uznesenia krajského súdu sťažovateľovi (25. júna 2020 – podľa vyjadrenia sťažovateľa obsiahnutého v ústavnej sťažnosti) uplynula doba sedemnásť dní. V zmysle citovanej judikatúry je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk, poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, štandardne akceptovateľná. Tak, ako to vyplýva z uvedených informácií, v posudzovanom prípade sťažovateľa skutočná dĺžka druhostupňového väzobného konania odporúčanú lehotu jedného mesiaca nepresiahla. Naopak, možno konštatovať, že krajský súd rozhodol v primeranej lehote. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa javí námietka sťažovateľa o porušení požiadavky urýchlenosti rozhodovania jeho väzobnej veci v rámci druhostupňového väzobného konania ako na prvý pohľad neopodstatnená.

29. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

30. S ohľadom na uvedené bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu